

501. témaszámú nemzetközi könyvvizsgálati standard
2009. április

Nemzetközi könyvvizsgálati standard

Könyvvizsgálati bizonyítékok – egyes tételekre vonatkozó speciális szempontok

**International Federation
of Accountants**

Nemzetközi Könyvvizsgálati és Bizonyosságot Nyújtó Szolgáltatási Standardok Testület
Könyvvizsgálók Nemzetközi Szövetsége
545 Fifth Avenue, 14th Floor
New York, New York 10017 USA

A jelen 501. témaszámú, „Könyvvizsgálati bizonyítékok – egyes tételekre vonatkozó speciális szempontok” című nemzetközi könyvvizsgálati standardot a Nemzetközi Könyvvizsgálati és Bizonyosságot Nyújtó Szolgáltatási Standardok Testület (IAASB) készítette, amely a Könyvvizsgálók Nemzetközi Szövetségének (IFAC) független standardalkotó szervezete. Az IAASB célja a közérdeket szolgálni azáltal, hogy magas színvonalú könyvvizsgálati és bizonyosságot nyújtó szolgáltatási standardokat hoz létre és elősegíti a nemzetközi és a nemzeti standardok konvergenciáját, így módon javítva a gyakorlat minőségét és növelve egységességét világszerte, erősítve továbbá a közvélemény bizalmát a globális könyvvizsgálati és bizonyosságot nyújtó szolgáltatást végző szakma iránt.

A kiadvány ingyenesen letölthető az IFAC honlapjáról: <http://www.ifac.org>. A jóváhagyott szöveget angolul adták ki.

Az IFAC küldetése a közérdek szolgálata, a könyvvizsgálói szakma globális erősítése és az erős nemzetközi gazdaságok fejlődéséhez való hozzájárulás azáltal, hogy magas színvonalú szakmai standardokat hoz létre és elősegíti azok betartását, előmozdítja az ilyen standardok nemzetközi konvergenciáját és véleményt nyilvánít olyan közérdekű kérdésekben, ahol a szakma szakértelme leginkább releváns.

Copyright © 2009. április, Könyvvizsgálók Nemzetközi Szövetsége (IFAC). Minden jog fenntartva. Jelen kiadványról másolat készítése engedélyezett, ha a másolatok tanórákon történő vagy személyes felhasználás célját szolgálják, és azokat nem értékesítik vagy terjesztik, továbbá, ha mindegyik másolat tartalmazza a következő feliratot: „Copyright © 2009. április, Könyvvizsgálók Nemzetközi Szövetsége (IFAC). Minden jog fenntartva. A felhasználást az IFAC engedélyezte. A dokumentum sokszorosítására, tárolására vagy továbbadására vonatkozó engedélyért lépjen kapcsolatba a permissions@ifac.org címmel.” Máskülönben a jelen dokumentum sokszorosítása, tárolása, átadása vagy más hasonló felhasználása csak az IFAC írásbeli engedélyének birtokában lehetséges, kivéve a törvény által engedélyezett eseteket. További információk: permissions@ifac.org.

ISBN: 978-1-60815-012-0

501. TÉMASZÁMÚ NEMZETKÖZI KÖNYVVIZSGÁLATI STANDARD
KÖNYVVIZSGÁLATI BIZONYÍTÉKOK – EGYES TÉTELEKRE VONATKOZÓ
SPECIÁLIS SZEMPONTOK

(Hatályos a 2009. december 15-én vagy azt követően kezdődő időszakokra vonatkozó pénzügyi kimutatások
könyvvizsgálatára)

TARTALOM

	Bekezdés
Bevezetés	
A jelen nemzetközi könyvvizsgálati standard hatóköre	1
Hatálybalépés napja	2
Cél	3
Követelmények	
Készletek	4-8
Peres ügyek és egyéb jogi igények	9-12
Szegmensinformációk	13
Alkalmazási és egyéb magyarázó anyagok	
Készletek	A1-A16
Peres ügyek és egyéb jogi igények	A17-A25
Szegmensinformációk	A26-A27

Az 501. témaszámú, „Könyvvizsgálati bizonyítékok – egyes tételekre vonatkozó speciális szempontok” című nemzetközi könyvvizsgálati standard a 200. témaszámú, „A független könyvvizsgáló átfogó céljai és a könyvvizsgálatnak a nemzetközi könyvvizsgálati standardokkal összhangban történő végrehajtása” című nemzetközi könyvvizsgálati standarddal együtt értelmezendő.

Bevezetés

A jelen nemzetközi könyvvizsgálati standard hatóköre

1. A jelen nemzetközi könyvvizsgálati standard a könyvvizsgáló speciális szempontjaival foglalkozik elegendő és megfelelő könyvvizsgálati bizonyíték szerzése során a 330. témaszámú nemzetközi könyvvizsgálati standarddal¹, az 500. témaszámú nemzetközi könyvvizsgálati standarddal² és más releváns nemzetközi könyvvizsgálati standardokkal összhangban, a készletek, a gazdálkodó egységet érintő peres ügyek és egyéb jogi igények, valamint a szegmensinformációk egyes aspektusaira vonatkozóan a pénzügyi kimutatások könyvvizsgálata során.

Hatálybalépés napja

2. A jelen nemzetközi könyvvizsgálati standard a 2009. december 15-én vagy azt követően kezdődő időszakokra vonatkozó pénzügyi kimutatások könyvvizsgálatára hatályos.

Cél

3. A könyvvizsgáló célja, hogy elegendő és megfelelő könyvvizsgálati bizonyítékot szerezzen a következőkről:
 - (a) a készletek létezése és állapota;
 - (b) a gazdálkodó egységet érintő peres ügyek és egyéb jogi igények teljessége; valamint
 - (c) a szegmensinformációk bemutatása és közzététele a vonatkozó pénzügyi beszámolási keretelvekkel összhangban.

Követelmények

Készletek

4. Ha a készletek jelentősek a pénzügyi kimutatások szempontjából, a könyvvizsgálónak elegendő és megfelelő könyvvizsgálati bizonyítékot kell szereznie a készletek létezésére és állapotára azáltal, hogy:
 - (a) részt vesz a fizikai leltárfelvételen, hacsak nem kivitelezhetetlen, annak érdekében, hogy (hiv.: A1–A3. bekezdés):
 - (i) értékelje a vezetés utasításait és eljárásait a gazdálkodó egység fizikai leltárfelvételi eredményeinek nyilvántartására és kontrollálására vonatkozóan (hiv.: A4. bekezdés);
 - (ii) megfigyelje a vezetés leltározási eljárásainak végrehajtását (hiv.: A5. bekezdés);
 - (iii) szemrevételezze a készleteket (hiv.: A6. bekezdés); és
 - (iv) tesztszámolásokat hajtson végre (hiv.: A7–A8. bekezdés); továbbá
 - (b) könyvvizsgálati eljárásokat hajt végre a gazdálkodó egység végleges készletnyilvántartásaira vonatkozóan annak meghatározása céljából, hogy azok pontosan tükrözik-e a tényleges

¹ 330. témaszámú, „A könyvvizsgáló válaszai a becsült kockázatokra” című nemzetközi könyvvizsgálati standard

² 500. témaszámú, „Könyvvizsgálati bizonyítékok” című nemzetközi könyvvizsgálati standard

készletleltározási eredményeket.

5. Ha a fizikai leltárfelvételt nem a pénzügyi kimutatások fordulónapján végzik, a könyvvizsgálónak a 4. bekezdésben előírt eljárásokon felül könyvvizsgálati eljárásokat kell végrehajtania arra vonatkozó könyvvizsgálati bizonyíték szerzése érdekében, hogy a leltárfelvétel napja és a pénzügyi kimutatások fordulónapja közötti készletváltozásokat megfelelően rögzítették-e. (Hiv.: A9–A11. bekezdés.)
6. Ha előre nem látott körülmények miatt a könyvvizsgáló nem tud jelen lenni a fizikai leltárfelvételen, más időpontban kell leltárfelvételt készítenie vagy megfigyelnie, és könyvvizsgálati eljárásokat kell végrehajtania a közbenső ügyletekre vonatkozóan.
7. Ha a fizikai leltárfelvételen való részvétel kivitelezhetetlen, a könyvvizsgálónak alternatív könyvvizsgálati eljárásokat kell végrehajtania, hogy elegendő és megfelelő könyvvizsgálati bizonyítékot szerezzen a készletek létezéséről és állapotáról. Ha ez nem lehetséges, a könyvvizsgálónak minősítenie kell a könyvvizsgálói jelentésben lévő véleményt a 705. témaszámú nemzetközi könyvvizsgálati standarddal összhangban.³ (Hiv.: A12–A14. bekezdés.)
8. Ha a harmadik fél kezelésében és kontrollja alatt lévő készletek lényegesek a pénzügyi kimutatások szempontjából, a könyvvizsgálónak elegendő és megfelelő könyvvizsgálati bizonyítékot kell szereznie a szóban forgó készletek létezéséről és állapotáról az alábbiak közül valamelyik vagy mindkettő végrehajtásával:
 - (a) visszaigazolás kérése a harmadik féltől a gazdálkodó egység megbízásából tartott készletek mennyiségéről és állapotáról (hiv.: A15. bekezdés);
 - (b) szemrevételezés vagy más, az adott körülmények között megfelelő könyvvizsgálati eljárások végrehajtása. (Hiv.: A16. bekezdés.)

Peres ügyek és egyéb jogi igények

9. A könyvvizsgálónak könyvvizsgálati eljárásokat kell megterveznie és végrehajtania, beleértve az alábbiakat, annak érdekében, hogy azonosítsa a gazdálkodó egységet érintő olyan peres ügyeket és egyéb jogi igényeket, amelyek lényeges hibás állítás kockázatát okozhatják (hiv.: A17–A19. bekezdés):
 - (a) a vezetéssel és adott esetben a gazdálkodó egység egyéb munkatársaival, köztük a belső jogi tanácsadóval készített interjú;
 - (b) az irányítással megbízott személyek megbeszéléseiről készült jegyzőkönyvek, valamint a gazdálkodó egység és külső jogi tanácsadói közötti levelezés felülvizsgálata; továbbá
 - (c) jogi költségzamlák felülvizsgálata. (Hiv.: A20. bekezdés.)
10. Ha a könyvvizsgáló az azonosított peres ügyekre vagy egyéb jogi igényekre vonatkozóan a lényeges hibás állítás kockázatát méri fel, vagy amikor a végrehajtott könyvvizsgálati eljárások azt jelzik, hogy lehetnek egyéb lényeges peres ügyek vagy egyéb jogi igények, a könyvvizsgálónak az egyéb nemzetközi könyvvizsgálati standardok által előírt eljárásokon felül közvetlen kommunikációt kell folytatnia a gazdálkodó egység külső jogi tanácsadójával. A könyvvizsgálónak ezt a vezetéstől készített és a

³ 705. témaszámú, „A független könyvvizsgálói jelentésben szereplő vélemény minősítései” című nemzetközi könyvvizsgálati standard

könyvvizsgáló által elküldött interjúlevélen keresztül kell megtennie, amelyben felkéri a gazdálkodó egység külső jogi tanácsadóját, hogy közvetlenül a könyvvizsgálóval kommunikáljon. Ha jogszabály, szabályozás vagy a megfelelő jogi szakmai testület tiltja, hogy a gazdálkodó egység jogi tanácsadója közvetlenül a könyvvizsgálóval kommunikáljon, a könyvvizsgálónak alternatív könyvvizsgálati eljárásokat kell végrehajtania. (Hiv.: A21–A25. bekezdés.)

11. Ha:

- (a) a vezetés nem hajlandó engedélyezni a könyvvizsgálónak azt, hogy kommunikáljon vagy találkozzon a gazdálkodó egység külső jogi tanácsadójával, vagy a gazdálkodó egység külső jogi tanácsadója nem hajlandó megfelelően válaszolni az interjúlevélre, vagy tilos számára a válaszadás, és
- (b) a könyvvizsgáló nem tud elegendő és megfelelő könyvvizsgálati bizonyítékot szerezni alternatív könyvvizsgálati eljárások végrehajtásával,

a könyvvizsgálónak minősítenie kell a könyvvizsgálói jelentésben lévő véleményt a 705. témaszámú nemzetközi könyvvizsgálati standarddal összhangban.

Írásbeli nyilatkozatok

12. A könyvvizsgálónak meg kell kérnie a vezetést és adott esetben az irányítással megbízott személyeket, hogy írásban nyilatkozzanak arról, hogy minden olyan ismert tényleges és lehetséges peres ügyet és jogi igényt, amelynek hatásai figyelembe veendőek a pénzügyi kimutatások készítésekor, közölték a könyvvizsgálóval, és azokat elszámolták és közzétették a vonatkozó pénzügyi beszámolási keretelvekkel összhangban.

Szegmensinformációk

13. A könyvvizsgálónak elegendő és megfelelő könyvvizsgálati bizonyítékot kell szereznie a szegmensinformációk vonatkozó pénzügyi beszámolási keretelvekkel összhangban történő bemutatására és közzétételére vonatkozóan azáltal, hogy (hiv.: A26. bekezdés):
- (a) megismeri a vezetés által a szegmensinformációk meghatározása során alkalmazott módszereket, és (hiv.: A27. bekezdés):
 - (i) értékeli, hogy valószínű-e, hogy ezek a módszerek a vonatkozó pénzügyi beszámolási keretelvek szerinti közzétételt eredményeznek, valamint
 - (ii) adott esetben teszteli az ilyen módszerek alkalmazását, továbbá
 - (b) elemző eljárásokat vagy az adott körülmények között megfelelő egyéb könyvvizsgálati eljárásokat hajt végre.

Alkalmazási és egyéb magyarázó anyagok

Készletek

Részvétel a fizikai leltárfelvételen (Hiv.: 4. bekezdés (a) pont)

- A1. A vezetés rendszerint kialakít olyan eljárásokat, amelyek keretében a készleteket legalább évente egyszer fizikailag megszámlálják, hogy ez alapul szolgáljon a pénzügyi kimutatások elkészítéséhez és adott esetben a gazdálkodó egységnél lévő folyamatos készlet-nyilvántartási rendszer megbízhatóságának meghatározásához.
- A2. A fizikai leltárfelvételen való részvétel magában foglalja:
- a készletek szemrevételezését a létezésükről való megbizonyosodás és az állapotuk értékelése céljából, valamint tesztszámlások végrehajtását;
 - a vezetés utasításai betartásának, valamint a nyilvántartásra és a fizikai leltárfelvétel eredményeinek kontrollálására vonatkozó eljárások végrehajtásának a megfigyelését; továbbá
 - könyvvizsgálati bizonyíték szerzését arra vonatkozóan, hogy megbízhatóak-e a vezetés leltározási eljárásai.

Ezek az eljárások kontrollok teszteléseként vagy alapvető vizsgálati eljárásokként szolgálhatnak a könyvvizsgáló kockázatbecslésétől, tervezett megközelítésétől és a végrehajtott konkrét eljárásoktól függően.

- A3. A fizikai leltárfelvételen való részvétel megtervezésekor (vagy a jelen nemzetközi könyvvizsgálati standard 4–8. bekezdése szerinti könyvvizsgálati eljárások megtervezésekor és végrehajtásakor) releváns kérdések például:
- A készletekkel kapcsolatos lényeges hibás állítások kockázatai.
 - A készletekkel kapcsolatos belső kontroll jellege.
 - Az, hogy várható-e, hogy megfelelő eljárásokat alakítanak ki, és megfelelő utasításokat adnak a fizikai leltárfelvételhez.
 - A fizikai leltárfelvétel ütemezése.
 - Az, hogy vezet-e a gazdálkodó egység folyamatos készletnyilvántartást.
 - A helyszínek, ahol a készleteket tartják – beleértve a különböző helyszíneken a készletek lényegességét és a lényeges hibás állítás kockázatait is – annak eldöntésében, hogy melyik helyszínen helyénvaló a részvétel. A 600. témaszámú nemzetközi könyvvizsgálati standard⁴ foglalkozik más könyvvizsgálók bevonásával, és így releváns lehet, ha ilyen bevonásra valamely távoli helyen történő fizikai leltárfelvételen való részvétellel kapcsolatban kerül sor.
 - Az, hogy szükség van-e könyvvizsgáló által igénybe vett szakértő segítségére. A 620. témaszámú nemzetközi könyvvizsgálati standard⁵ foglalkozik a könyvvizsgáló által igénybe vett szakértő

⁴ 600. témaszámú, „Speciális szempontok— Csoportra vonatkozó pénzügyi kimutatások könyvvizsgálatai (beleértve a komponensek könyvvizsgálóinak munkáját)” című nemzetközi könyvvizsgáló standard

⁵ 620. témaszámú, „A könyvvizsgáló által igénybe vett szakértő munkájának felhasználása” című nemzetközi könyvvizsgáló standard

alkalmazásával annak érdekében, hogy segítsen a könyvvizsgálónak elegendő és megfelelő könyvvizsgálati bizonyítékot szerezni.

A vezetés utasításainak és eljárásainak értékelése (Hiv.: 4. bekezdés (a) pont (i) alpont)

A4. A vezetésnek a gazdálkodó egység fizikai leltárfelvételi eredményei nyilvántartására és kontrollálására vonatkozó utasításainak és eljárásainak az értékelésekor a releváns kérdések magukban foglalják azt, hogy azok foglalkoznak-e például:

- megfelelő kontrolltevékenységeknek, például a felhasznált fizikai leltárnyilvántartások összegyűjtésének, a fel nem használt fizikai leltárnyilvántartások elszámolásának, valamint a számlási és újraszámolási eljárásoknak az alkalmazásával;
- a befejezetlen termelés készültségi fokának, a lassan mozgó, elavult vagy sérült tételeknek, továbbá a harmadik felek tulajdonában lévő, például konszignációs célú készleteknek a pontos azonosításával;
- a fizikai mennyiség becslésére használt eljárásokkal – ahol ez alkalmazható –, mint amilyenek szükségesek lehetnek egy szénhalom fizikai mennyiségének becsléséhez;
- a készletek területek közötti mozgásának, valamint a készletek elhatárolási dátum előtti és utáni ki- és beszállításának kontrolljával.

A vezetés leltározási eljárásai végrehajtásának megfigyelése (Hiv.: 4. bekezdés (a) pont (ii) alpont)

A5. A vezetés leltározási eljárásai, például a leltározás előtti, alatti és utáni készletmozgások feletti kontrollra vonatkozó eljárások végrehajtásának megfigyelése segít a könyvvizsgálónak abban, hogy könyvvizsgálati bizonyítékot szerezzen arra vonatkozóan, hogy a vezetés utasításait és leltározási eljárásait megfelelően tervezték meg és hajtották végre. Emellett a könyvvizsgáló másolatokat szerezhet elhatárolási információkról - mint például a készletmozgások részletei -, hogy segítsenek a könyvvizsgálónak az ilyen mozgások elszámolására vonatkozó könyvvizsgálati eljárások végrehajtásában egy későbbi időpontban.

A készletek szemrevételezése (Hiv.: 4. bekezdés (a) pont (iii) alpont)

A6. A készletek szemrevételezése a fizikai leltárfelvételen való részvétel során segítséget nyújt a könyvvizsgálónak abban, hogy megbizonyosodjon a készletek létezéséről (bár nem szükségszerűen azok tulajdoni viszonyairól), valamint például az elavult, sérült vagy régi készletek azonosításában.

Tesztszámolások végrehajtása (Hiv.: 4. bekezdés (a) pont (iv) alpont)

A7. A tesztszámolások végrehajtása, például a vezetés leltárnyilvántartásaiból kiválasztott tételek visszakövetése a fizikai készletben, és a fizikai készletből kiválasztott tételek visszakövetése a vezetés leltárnyilvántartásaiban, könyvvizsgálati bizonyítékot nyújt a nyilvántartások teljességéről és pontosságáról.

A8. A könyvvizsgáló tesztszámolásainak a rögzítésén túl a vezetés teljes fizikai leltárfelvételi nyilvántartásai másolatainak megszerzése segítséget nyújt a könyvvizsgálónak a későbbi könyvvizsgálati eljárások elvégzésében annak meghatározásához, hogy a gazdálkodó egység végleges készletnyilvántartásai pontosan tükrözik-e a tényleges leltározási eredményeket.

A pénzügyi kimutatások fordulónapjától eltérő időpontban végzett fizikai leltárfelvétel (Hiv.: 5. bekezdés)

- A9. Gyakorlati okokból lehet, hogy a fizikai leltárfelvételre a pénzügyi kimutatások fordulónapjától eltérő időpontban vagy időpontokban kerül sor. Ez történhet függetlenül attól, hogy a vezetés éves fizikai leltárfelvétellel határozza-e meg a készletmennyiségeket vagy folyamatos készlet-nyilvántartási rendszert tart fenn. Mindegyik esetben a készletek változása feletti kontrollok kialakításának, bevezetésének és fenntartásának hatékonysága határozza meg, hogy a fizikai leltárfelvételnek a pénzügyi kimutatások fordulónapjától eltérő időpontban vagy időpontokban történő végrehajtása helyénvaló-e könyvvizsgálati szempontból. A 330. témaszámú nemzetközi könyvvizsgálati standard követelményeket állapít meg és útmutatást nyújt a közbenső időpontban végrehajtott alapvető vizsgálati eljárásokkal kapcsolatban.⁶
- A10. Ahol folyamatos készlet-nyilvántartási rendszer van, a vezetés fizikai leltározást vagy más teszteket hajthat végre, hogy megbizonyosodjon a gazdálkodó egység folyamatos készletnyilvántartásaiban szereplő készletmennyiségi információk megbízhatóságáról. Egyes esetekben a vezetés vagy a könyvvizsgáló eltéréseket azonosíthat a folyamatos készletnyilvántartások és a tényleges fizikai készletállomány között; ez jelezheti azt, hogy a készletváltozások feletti kontrollok nem működnek hatékonyan.
- A11. Az arra vonatkozó könyvvizsgálati bizonyítékok megszerzését célzó könyvvizsgálati eljárások megtervezése során mérlegelendő releváns kérdések, hogy a leltározás időpontja vagy időpontjai és a végleges készletnyilvántartások közötti készletváltozásokat megfelelően rögzítették-e, magukban foglalják a következőket:
- megfelelően helyesbítették-e a folyamatos készletnyilvántartást;
 - a gazdálkodó egység folyamatos készletnyilvántartásának megbízhatósága;
 - a fizikai leltárfelvétel során szerzett információk és a folyamatos készletnyilvántartás közötti jelentős eltérések okai.

Kivitelezhetetlen a fizikai leltárfelvételen való részvétel (Hiv.: 7. bekezdés)

- A12. Bizonyos esetekben nem kivitelezhető a fizikai leltárfelvételen való részvétel. Ez adódhat olyan tényezők miatt, mint a készletek jellege és helye, például, ha a készleteket olyan helyen tartják, amely veszélyeztetheti a könyvvizsgáló biztonságát. A könyvvizsgáló számára jelentett általános kellemtelenség kérdése azonban nem elegendő a könyvvizsgáló azon döntésének alátámasztásához, hogy a részvétel kivitelezhetetlen. Ezen túlmenően, amint az a 200. témaszámú nemzetközi könyvvizsgálati standardban⁷ szerepel, a nehézség, idő vagy költség kérdése önmagában nem érvényes alap ahhoz, hogy a könyvvizsgáló kihagyjon egy olyan könyvvizsgálati eljárást, amelynek nincs alternatívája, vagy hogy megelégedjen egy nem meggyőző könyvvizsgálati bizonyítékkal.
- A13. Bizonyos esetekben, ahol a részvétel nem kivitelezhető, alternatív könyvvizsgálati eljárások, például a fizikai leltárfelvétel előtt megszerzett vagy vásárolt konkrét készlettételek későbbi értékesítési dokumentációjának szemrevételezése, elegendő és megfelelő könyvvizsgálati bizonyítékot nyújthatnak a készletek létezésére és állapotára.

⁶ A 330. témaszámú nemzetközi könyvvizsgálati standard 22–23. bekezdése.

⁷ A 200. témaszámú, „A független könyvvizsgáló átfogó céljai és a könyvvizsgálatnak a nemzetközi könyvvizsgálati standardokkal összhangban történő végrehajtása” című nemzetközi könyvvizsgálati standard A48. bekezdése.

A14. Más esetekben azonban lehet, hogy nem lehetséges elegendő és megfelelő könyvvizsgálati bizonyítékot szerezní a készletek létezéséről és állapotáról alternatív könyvvizsgálati eljárások végrehajtásával. Ilyen esetekben a 705. témaszámú nemzetközi könyvvizsgálati standard előírja a könyvvizsgáló számára, hogy a hatóköri korlátozás eredményeképpen minősítse a könyvvizsgálói jelentésben lévő véleményt.⁸

Harmadik fél kezelésében és kontrollja alatt lévő készletek

Megerősítés (Hiv.: 8. bekezdés (a) pont)

A15. Az 505. témaszámú nemzetközi könyvvizsgálati standard⁹ követelményeket állapít meg és útmutatást nyújt a külső megerősítési eljárások végrehajtására vonatkozóan.

Egyéb könyvvizsgálati eljárások (Hiv.: 8. bekezdés (b) pont)

A16. A körülményektől függően, például ahol olyan információt szereznek, amely kétséget támaszt a harmadik fél tisztességével és tárgyilagosságával szemben, a könyvvizsgáló helyénvalónak tarthatja egyéb könyvvizsgálati eljárások végrehajtását a harmadik féltől szerzett megerősítés helyett vagy azon felül. Egyéb könyvvizsgálati eljárások például:

- részvétel, vagy egy másik könyvvizsgáló részvételének megszervezése a harmadik fél fizikai leltárfelvételén, ha kivitelezhető;
- egy másik könyvvizsgálónak vagy a szolgáltató szervezet könyvvizsgálójának a harmadik fél annak biztosítását célzó belső kontrolljának a megfelelőségére vonatkozó jelentésének a beszerzése, hogy a készleteket megfelelően leltározzák és biztonságosan őrzik;
- a harmadik feleknél lévő készletekre vonatkozó dokumentáció, például közraktári jegyek szemrevételezése;
- megerősítés kérése más felektől, biztosítékként elzálogosított készletek esetén.

Peres ügyek és egyéb jogi igények

A peres ügyek és egyéb jogi igények teljessége (Hiv.: 9. bekezdés)

A17. A gazdálkodó egységet érintő peres ügyeknek és egyéb jogi igényeknek lényeges hatásuk lehet a pénzügyi kimutatásokra, és ezért követelmény lehet a közzétételük vagy az elszámolásuk a pénzügyi kimutatásokban.

A18. A 9. bekezdésben azonosított eljárásokon felül azok az egyéb releváns eljárások, amelyek segítik a könyvvizsgálót, hogy tudomást szerezzen a gazdálkodó egységet érintő peres ügyekről és egyéb jogi igényekről, tartalmazzák például a gazdálkodó egység és környezetének megismerése részeként végrehajtott kockázatbecslési eljárásokon keresztül szerzett információk felhasználását.

A19. Az olyan peres ügyek és jogi igények azonosítása céljából szerzett könyvvizsgálati bizonyíték, amelyek a lényeges hibás állítás kockázatát okozhatják, könyvvizsgálati bizonyítékot szolgáltathatnak más releváns szempontokra, például a peres ügyekkel és egyéb jogi igényekkel kapcsolatos értékelésre vagy mérésre

⁸ A 705. témaszámú nemzetközi könyvvizsgálati standard 13. bekezdése.

⁹ 505. témaszámú, „Külső megerősítések” című nemzetközi könyvvizsgálati standard

vonatkozóan. Az 540. témaszámú nemzetközi könyvvizsgálati standard¹⁰ a számviteli becsléseket vagy a pénzügyi kimutatásokhoz kapcsolódó közzétételeket megkövetelő peres ügyek és egyéb jogi igények könyvvizsgáló általi mérlegelése szempontjából releváns követelményeket állapít meg és útmutatást nyújt ezekre vonatkozóan.

Jogi költségzamlák felülvizsgálata (Hiv.: 9. bekezdés (c) pont)

A20. A körülményektől függően a könyvvizsgáló helyénvalónak tarthatja kapcsolódó forrásdokumentumoknak, például jogi költségek számláinak vizsgálatát a jogi költségzamlák felülvizsgálatának részeként.

Kommunikáció a gazdálkodó egység külső jogi tanácsadójával (Hiv.: 10-11. bekezdések)

A21. A gazdálkodó egység külső jogi tanácsadójával folytatott közvetlen kommunikáció segítséget nyújt a könyvvizsgálónak abban, hogy elegendő és megfelelő könyvvizsgálati bizonyítékot szerezzen arra vonatkozóan, ismertek-e potenciálisan lényeges peres ügyek és egyéb jogi igények, és a vezetés becslései a pénzügyi kihatásokra, köztük a költségre vonatkozóan ésszerűek-e.

A22. Egyes esetekben a könyvvizsgáló megkísérelhet közvetlenül kommunikálni a gazdálkodó egység külső jogi tanácsadójával egy általános interjúlevélén keresztül. Ebből a célból az általános interjúlevél felkéri a gazdálkodó egység külső jogi tanácsadóját, hogy tájékoztassa a könyvvizsgálót bármilyen peres üggyről és jogi igényről, amelyről tudomása van, a peres ügyek kimenetelének, valamint a pénzügyi kihatásoknak, köztük a költségeknek a becslésével együtt.

A23. Ha valószínűtlennek tekintik azt, hogy a gazdálkodó egység jogi tanácsadója megfelelően válaszol az általános interjúlevélre, például azért, mert a szakmai testület, amelyhez a külső jogi tanácsadó tartozik, tiltja az ilyen levélre történő válaszadást, a könyvvizsgáló megkísérelhet közvetlen kommunikációt teremteni konkrétizáló interjúlevélén keresztül. Ebből a célból a konkrétizáló interjúlevél tartalmazza:

- (a) a peres ügyek és egyéb jogi igények listáját;
- (b) ahol rendelkezésre áll, a vezetés becslését minden egyes azonosított peres ügy és jogi igény kimenetelére, valamint az azokkal járó pénzügyi kihatásokra, köztük a költségekre vonatkozóan; továbbá
- (c) az arra vonatkozó kérést, hogy a gazdálkodó egység külső jogi tanácsadója erősítse meg a vezetés becsléseinek ésszerűségét, és nyújtson további információt a könyvvizsgálónak, ha hiányosnak vagy helytelennek tartja a listát.

A24. Bizonyos körülmények között a könyvvizsgáló szükségesnek ítélni azt is, hogy találkozzon a gazdálkodó egység külső jogi tanácsadójával a peres ügyek és egyéb jogi igények valószínű kimenetelének megbeszélése céljából. Ez az eset fordulhat elő például, ha:

- a könyvvizsgáló azt állapítja meg, hogy az adott ügy egy jelentős kockázat;
- az ügy összetett;

¹⁰ 540. témaszámú, „Számviteli becslések – beleértve a valós értékre vonatkozó számviteli becsléseket is – és a kapcsolódó közzétételek könyvvizsgálata” című nemzetközi könyvvizsgálati standard

- nézeteltérés van a vezetés és a gazdálkodó egység külső jogi tanácsadója között.

Az ilyen találkozók rendszerint megkívánják a vezetés engedélyét, és azokra a vezetés képviselőjének jelenlétében kerül sor.

A25. A 700. témaszámú nemzetközi könyvvizsgálati standard¹¹ szerint a könyvvizsgáló számára előírás, hogy a könyvvizsgálói jelentés dátumaként nem határozhat meg korábbi dátumot, mint amikor a pénzügyi kimutatásokra vonatkozó könyvvizsgálói vélemény megalapozásához elegendő és megfelelő könyvvizsgálati bizonyítékot szerzett. A peres ügyek és egyéb jogi igények állapotára vonatkozóan a könyvvizsgálói jelentés dátumáig könyvvizsgálati bizonyíték szerezhető a releváns ügyek kezeléséért felelős vezetéssel – beleértve a belső jogi tanácsadót is – készített interjú segítségével. Bizonyos esetekben a könyvvizsgálónak szüksége lehet aktualizált információk beszerzésére a gazdálkodó külső jogi tanácsadójától.

Szegmensinformációk (Hiv.: 13. bekezdés)

A26. A vonatkozó pénzügyi beszámolási keretelvektől függően a gazdálkodó egység számára előírhatják vagy megengedhetik, hogy szegmensinformációkat tegyen közzé a pénzügyi kimutatásokban. A könyvvizsgáló felelőssége a szegmensinformációk bemutatásával és közzétételével kapcsolatban a pénzügyi kimutatások egészének vonatkozásában áll fenn. Ennek megfelelően nem követelmény a könyvvizsgáló számára, hogy olyan könyvvizsgálati eljárásokat hajtson végre, amelyek szükségesek lennének az önmagukban bemutatott szegmensinformációk véleményezéséhez.

A vezetés által alkalmazott módszerek megismerése (Hiv.: 13. bekezdés (a) pont)

A27. A körülményektől függően például az alábbi kérdések lehetnek relevánsak a vezetés által a szegmensinformációk meghatározása során alkalmazott módszerek megismerésekor, valamint annak mérlegelésekor, hogy ezek a módszerek valószínűleg a vonatkozó pénzügyi beszámolási keretelvek szerinti közzétételt eredményeznek-e:

- a szegmensek közötti értékesítések, átadások és terhelések, valamint a szegmensek közötti összegek kiszűrése;
- a tervekkel és egyéb várt eredményekkel történő összehasonlítás, például a működési nyereség az árbevétel százalékában;
- az eszközök és költségek szegmensek közötti felosztása;
- az előző időszakokkal fennálló következetesség, valamint a közzétételek megfelelésége a nem következetes adatok tekintetében.

¹¹ A 700. témaszámú, „A pénzügyi kimutatásokra vonatkozó vélemény kialakítása és jelentéskészítés” című nemzetközi könyvvizsgálati standard 41. bekezdése.

International Federation of Accountants

545 Fifth Avenue, 14th Floor, New York, NY 10017 USA
Tel +1 (212) 286-9344 Fax +1 (212) 286-9570 www.ifac.org